

cat. *Filella Firella* i *Finell* (ar. supra), i el cast. *alfiler* 'agulla de cap' (*DECH* 1, 155); *Ibin Ibilali* amb el sign. 'el (lloc) de les tiges o branquetes o brancam': *Bin-alfilali* o dissim. *-filar* es canviaria en *Vilanfilar* per metàtesi de *n/l*.

VILAMALEFA (VILLA-)

Nom antic de *Villabermosa*, *-fermosa*, a l'Alt Millars 10 i la zona xurra al NO. de la Pna. Cast.

-MENC. ANT. 1208: Villa Maleba, comun^o del P. Longàs a Oliver Asín (*Top.* 140) a prop d'un cas. *Villamalea*, hom. llunyà, prov. Albacete i Madrid; 1235: *Villamalea* (Villan., *Vi. Li.* III § 5.14); 1609: en el cens de moriscos de 1609: *Castillo de Villamalefa* amb 33 cases, i *Villabermosa* amb 299 cristians vells (Reglà, p. 105) Cf. *El Arch.* v, 165.

De l'àr. *Ibin al-Maliba* el 'fill de la formosa' (*malib* pulcher: *RMa*, 195.4, 544). Posteriorment se substituï 20 el mot àrab per la seva trad. castellana *bermosa*.

Un parònim, cap a Olocau del Rei: 1250: «villar dels *Maleha*», en les afrs. de Morella (*BSCC* xv, 116).

VILLAMALUR

Poble xurro de l'arxiprestat de *Villabermosa*. SSiv. el troba ja en documents de 1236 i ss. Figura escrit *Vilamalur*, amb 23 cases de moriscos en el cens de 30 1572 (Lapeyre, 34) i amb 821 mor. en el de 1609 (Reglà, p. 108; cfr. *El Arch.* v, 164). També dissimilació de *Vina-* > *Ibin-* + un NP àrab. Però no crec que es tracti d'un *Ma'lûr* que és algerià (*GGAlg.*), que pot ser més aviat bereber, perquè no hi ha en 35 àrab una arrel *ʕlr*; partirem més aviat de *Masrûr* (també *GGAlg.*), pròpiament part. pass. de l'arrel *srr* ben coneguda amb el sentit de 'alegrar' (*masrûr* «gai, joieux, content»), amb dissim. *-r-r/l-r*, emmudida la *s* davant *l*. D'ací molts NPP: *Sarur* i *Sarra* a Aràbia (Hess, 28, *Sirrâi* a Egipte (Littmann, 87); del mateix nom en *Ma-*: *Malor* NP a. 1432 en un doc. penedesenc, de La Geltrú: «Pere *Malor* de Cegeltruu» (*BABL* vi, 123b). I un NL del mateix origen: *Benimaglûr*, alq. de Calp en el *Rept.* (Bof. 49.2), admetent epèn- 45 tesi de *g* entre *s* i *l* (< *-maglur*).

VILAMARGO

Antiga alqueria i partida extensa dins el terme de 50 Castelló de la Plana (V.-ne una bona foto, en *BSC* xiv, 80, fig. 2). Oït també *vilamargo* en l'enq. de 1961 (xxix, 22-38).

MENC. ANT. 1259: Alqueria de Bin Amargo, in term. Castellonien de Burriana (MtzFdo., *CoDoACA.* 1, 55 238); 1398: en el *Llibre de Valúes* (còpia de Sz.

Gozalvo, 1961) llegim: 4 donacions «a *Vinamargo*», també el «camí de *Vinamargo*», l'alqueria --- atinent del camí de *Vinamargo* i un alberch al carrer de *Vinamargo* (Traver, *Antigs, CastPna.*). El trobo ja el 5 1361, i cita de 1588: «carrer de *Binamargo*; marjal en *Binamargo*» (ib. p. 144), explica «la acequia de *Binamargo* era una derivació de la de Almalafa» (id. p. 144); 1421: «pda. alrededor del molino de Casalduc; por la calle de *Villamargo* entraba el agua--» (J. Rocafort, *Libro de cosas notables*, p. 174); i «en la inundación de 1735 entraba el agua --- en la ciudad por la calle de *Villamargo*» (id., p. 83); 1781: «J.A. Vinent escuela en su casa de la calle de *Villamargo*» (Traver, p. 65).

ETIM. Ja les formes antigues *Vinamargo* (SS. XIII-1600) mostren que *Vilamargo* resulta de l'acostumada dissim^o de *Vina-*, format amb l'àr. *Ibin-*. Sembla ser un poc híbrid, si bé format amb un mot mossàrab corresponent al cat. *amarg*. Tanmateix això resulta d'una secundària adaptació a la fonètica mossàrab de *Ibin al-marǧ* la '(partida) de la marjal': car no serà casual que designi una sèquia, un molí, i uns paratges on sobreeixien tot sovint les aigües, provocant-hi les incontenibles inundacions que devasta- 25 ren els afores de la ben endreçada ciutat. Cas palpable del *Iben-* exponencial.

D'aquí podem induir que el nom *Benamargosa*, d'una vila de 2200 hab. en el p. jud. de Vélez-Málaga, bé deu venir de *Iben al -margosa* mossarabitzat.

VILAMARXANT

Poble valencià, del Camp de Llíria, a la dr. del Túrria, uns 24 k. a l'Oest de València i 10 al S. de Llíria.

PRON. biłamarčánt (i també *bilamarčánt* oïts en l'enq. de 1962: xx, 107 ss.).¹

MENC. ANT. Ja en la Cròn. de Jaume I: «volguem de anar, al Azeyr lo dret que:ns devia donar de *Castayla* --- e fo la avinença aytal --- que l'en donàssem *Xest* e *Vilamarxant*; e dinam-los-li, e en aquesta manera haguem *Castayla*» (§ 360 Ag., 378). Però ja se'n parlava molt abans de la Conquesta catalana, car Alfons el Bataller, rei d'Aragó, en un doc. que Lacarra considera datat de 1125, atorga a l'arquebisbe de Saragossa «in terras ultra Balentia duos castellos q. dicuntur *Lilia* (o sigui Llíria) et *Vila Margen*» (Lacarra, *Docs. de Valle del Ebro*, § 48, 511).

En el *Rept.* entre les donacions de gener de l'a. 1238, a D. Lope Ricla: «alqueriam de *Felx*, que est inter *Villamarchant* et *Benalgasin*» (ed. Bof., 373.2, cf. don. de «*Benalgazir* et alq. de *Felx*», poc enllà, Bof. 373, 6f.). Mig any després: «a P. Cornel: castrum et villam de *Villamarchant* et alq. de *Xest*, juxta *Chivam*» (ed. facs. Ribera, 258, Bof., 374.23f);² 1249: